

Antroposofiske omsorgstilbud og metodegrunnlag

Det sosialterapeutiske miljøet i dag består av 4 skoler, seks landsbyer, og 4 hjem, de fleste med eget dagsenter, eller ulike arbeidstilbud. Ca 330 elever/ beboere/ arbeidstakere mottar i dag tilbud fra disse virksomhetene. Vi har samme idegrunnlag, men strukturelt er forskjellene store. Eks. Den minste (stiftelsen Verdandi i Bergen) tilbyr et botilbud for 3 beboere, den største (Vidaråsen Landsby) gir et bo-, arbeidsterapi og kulturtilbud for 46 personer (landsbyboere).

Driftsmessig er vi også ulik. De fire sosialterapeutiske hjemmene har en relativt tradisjonell organisering (turnuser) mens i Landsbyene er de fleste medarbeiderne sammen med sine familier integrert - de både bor og arbeider der. Egne lønns- og arbeidsvilkår. Litt uvanlig, men det skjer ut ifra et oppriktig ønske om å leve og virke i et fellesskap, også sammen med mennesker med funksjonsnedsettelse.

Hva er det som gjør at noen i 2011 velger en slik måte å leve på? Er det en fremtidsrettet organisering? Pågangen om plasser er for flere av stedene store, og beboere og deres pårørende er stort sett godt fornøyd. Selv er vi takknemlig for at samtlige antroposofiske omsorgstilbud fikk videre tillit da Ansvarsreformen ble iverksatt. Vi driver fortsatt på 20 år etter, og det har gitt oss noen fortrinn – lang kontinuitet, og god kompetanse.

Fremtiden derimot er mindre forutsigbar. Generasjonen som vokser opp i dag og som om 15-20 år skal ha egen leilighet, vil kanskje oppleve Helgeseter hvor jeg selv jobber som litt kjedelig og provinsiell der opp på fjellet, med forfinede verdier utgått på dato. Vi lever i en tid med stor grad av individualisme, og i takt med større inkludering i samfunnet, vil muligens de store fellesskapsløsningene våre miste noe av sin attraktivitet. Vi tror nok fortsatt en del vil søke et tilbud som vårt, men vi må og tilpasse oss skiftende betingelser.

For de av dere som ønsker mer info om disse tilbudene, og ellers vårt arbeid for et mer inkluderende samfunn, bla gjennom å få ratifisert FN-konvensjonen for mennesker med funksjonsnedsettelse - samt vårt arbeid for å etablere et bachelorprogram i antroposofisk sosialpedagogikk, anbefaler vi de som ikke har

besøkt standen vår, om å gjøre det. Og når jeg først er i gang med innsalget så tar jeg like godt med Månedens bokkupp - Bente Edlunds "Kulturøyer". Bente Edlund kan ellers anbefales varmt som foreleser på kommende Sor-konferanser. Sjekk også ut tidsskriftet Landsbyliv som er både en debattarena, fagblad, men fremfor alt en stemme ført i pennen bla av menneskene som bor i virksomhetene.

De siste minuttene jeg har til å si noe om en sosialterapeutisk drift, vil jeg starte ikke i den materielle, men i den immaterielle sfæren. For hvor kom denne indre drivkraften hos våre gamle pionerer ifra, og hva er igjen der fortsatt?

Det springende punktet for alle de antroposofiske omsorgstilbudene er et grunnleggende menneskesyn basert på filosofen og pedagogen Rudolf Steiner sine tanker om at ethvert menneske har en unik, og viktigst av alt, en FRISK kjerne. Denne genuine individualiteten, denne åndskjernen, hadde iflg Steiner nærmest ubegrensede utviklingsmuligheter. Dette perspektivet har hatt avgjørende betydning for de fagområdene som utviklet seg senere som helsepedagogikk og sosialterapi.

Legemlige og sjelelige funksjonshindre (arv) samt virkningen av omgivelsene våre (miljø) kan hindre denne åndskjernen i å komme til uttrykk. Derfor tenker vi, må "hele" mennesket få muligheten til å utvikle seg, ikke bare det fysiske og det sjelelige, men og den spirituelle kjernen/ vår individualitet. Dette er helt essensielt for oss. Det er et bærende prinsipp at vi ikke reduserer mennesker til et resultat av arv og miljø alene.

Kan en slik holdning, hjelpe oss mot målet om et mer inkluderende samfunn? Bidrar det til gjensidig respekt eller en relasjon med større grad av likeverd mellom den som tilsynelatende yter hjelp og den som mottar?

Etter 22 år i slike virksomheter, så tror jeg det. Jeg tror at et slikt perspektiv, er et bra utgangspunkt for å redusere graden av objektivisering i jobben vår som miljøarbeidere. At vi i miljøarbeidet også er villig til å jobbe med oss selv, er for sosialterapeutene en betingelse for å oppnå en gjensidighet i relasjonen til beboerne.

Hvordan pleier vi så "hele" mennesket? Dette kan jo fort høres ut som en floskel.

Vel, på tross av at det antroposofiske menneskesynet i seg selv er et sett av universelle ideer og en form for åndelig inspirasjon, så er det veldig konkretisert.

- Det skjer gjennom tilrettelagte bofellesskap med stor vektlegging av de sosiale møteplassene, hvor estetikk, form og farger, samt gjenkjennbare rytmer bla årstidsmarkeringer er viktige elementer.

- Det skjer også gjennom gode og varierte arbeidstilbud med deltakelse gjennom hele produksjonsprosessen, hvor kvalitet og krav til økologisk forvaltning står sentralt.

- Det skjer videre gjennom ulike terapier og treningsprogrammer hvor vi pleier det syke og styrker det fysiske (her har vi et bredt faglig samarbeid med fastlege, antroposofisk lege, og de fagmiljøene som kan bidra).

- Og det skjer ikke minst gjennom kunstnerisk arbeid. Alle disse elementene flyter sammen i en helhet, som samlet skal bidra til utvikling for den enkelte som bor hos oss. Og dette helhetlige tilbudet er blitt en metode i seg selv.

Det dere snart skal få en smakebit av, er ett synlig eksempel på hvordan vi jobber. Kulturarenaene for oss er et mulighetsrom for stor personlig vekst. Kunstnerisk arbeid kan inkludere bortimot ALLE, uavhengig av funksjonsnivå. Få arenaer er bedre egnet (mener vi) til å løfte oss ut av de vanlige rollene som det vi byråkratisk beskriver som tjenesteyter og tjenestemottaker. På en scene er det plass til amatører og proffer, og målet om å skape noe for *andre enn oss selv* – det gir oss mening. På scenen er vi som skuespillere helt avhengig av hverandre for å lykkes. Funksjonshindre er ikke nødvendigvis en begrensning. Det blir en mulighet for å finne nye, kreative, løsninger. Avhengigheten av hverandre på scenen skaper et særeget fellesskap - vi kan i det hele tatt kjenne litt mer på likeverdet, når vi står der sammen på scenen i våre litt friere roller. Nå gjenstår det 13 minutter med norsk drama – **av Ibsensk proporsjon**. Kos dere.